

Téma: **Trpělivě čekat, uvěřit nemožnému, rozpomenout se**
Vyprávíme podle: Lukáš 1,5-24

9.3.2008

5. neděle postní

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ**a) Pro předškolní a mladší školní věk**

Čekáte rádi na splnění svých přání, nebo chcete vše hned? Těšíte se třeba na dárek k narozeninám? Co děláte, když jej nedostanete? Zuříte, jste smutní, prosíte o něj rodiče, nebo se té myšlenky úplně vzdáte, prostě rezignujete? Nebo se s tímto přáním obrátíte na někoho jiného, aby vám to splnil?

b) Pro střední a starší školní věk; pro ty, kteří už něco vědí

Kdo dlouho čekal ve Starém zákoně na to, až se mu narodí dítě? Sára a Abraham (Gn15 a 17), Manóach a jeho žena (narodil se Samson, Sd 13), Channa a Elkána (1S 1). Co na jejich čekání bylo zvláštního? (Naplnilo se, když již nečekali.)

c) Pro starší, spíše neznalé

Co čekáme od Pána Boha, dobré věci, nebo špatné? Čekáme od něho vůbec něco? Nebo máme dojem, že máme vše ve svých rukou? Když se nám nevede, čím je to vina? Pána Boha, nebo naše? Nebo prostě nevíme, nehledáme viníka, prostě trpělivě čekáme a douáme, že to nejlepší přijde nakonec?

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉMU VYUŽITÍ
YUŽ T

- **Herodes** - jde o Heroda Velikého. Toto vročení není jenom údaj časový, ale uzemňuje náš příběh do skutečného, dějinného příběhu, který není smyšlenkou, ale má svoji historicitu

- **Zachariáš** - z hebrejského ZKR - Bůh pamatoval, Bůh se rozpomněl

- **z oddílu Abiova** - jeden z dvaceti čtyř oddílů kněží, kteří sloužili v chrámě. Tato služba na jeden oddíl připadla dvakrát v roce po jednom týdnu (1Pa 24,10)

- **Alžběta** - Bůh je (můj) slib

- **neplodná** - pro židy byla neplodnost potupa (viz v. 25)

- **los podle kněžského řádu, aby vešel do svatyně Hospodiny a obětoval kadidlo** - tato služba byla určovaná losem; sloužit jí byla velká čest, protože na někoho se dostala jenom párkrát za život

- **veliké množství lidu** - jsou to svědci, kteří dosvědčí, jaké divy dovede činit Bůh, když Zachariáš vychází ze svatyně němý

- **Neboj se** - stejně tak zazní toto povzbuzení při zvěstování Marii, také když se pastýřům zjeví andělé při narození Ježíše

- **tvá prosba byla vyslyšena** - zde se pojí význam jména Zachariáš s celou příběhovou linií. Hospodin se nerozpomíná jen na Zachariáše, ale na svou věrnost a lásku ke svému lidu; proto přichází na svět Jan, ale i Ježíš Kristus

- **dáš mu jméno Jan** - vyjadřuje to Boží nárok na narozené dítě. Jan - Boží smilování; od této chvíle začíná zvláštní Boží slitování se nad celým světem

- **vino a opojný nápoj nebude pít** - Jan bude zasvěcenec - nazír; je tedy oddělen pro Boží službu (Nu 6,1-4)

- **lid pohotový** - lid očekávající Spasitelův příchod (Mal 3, 23-24)

- **Gabriel** - Boží posel (Da 8,16)

- **oněmíš** - trest za nedůvěru je opakem blahoslavenství ve v. 45

- **nemohl k nim promluvit** - Zachariáš měl lidu zvěstovat árónské pozhnání (Nu 6, 22-27)

3. FORMULACE TÉMATU

Bůh vyslýchá prosby. To však neznamená, že koná, tak jak si přejeme. Vše má svůj čas. Tento čas však není závislý na našem počítání a na našich možnostech, ale na Božím rozpomenutí. To vyjadřují i jména obou postav. Zachariáš - Bůh se rozpomíná; Bůh neopouští toho, kdo je „spravedlivý před lidmi i Bohem“. Alžběta - Bůh je můj slib; Hospodin plní svá zaslíbení. Mezi těmito dvěma jmény se vlastně táhne zvěstná linie příběhu. Bůh se rozpomíná na svá zaslíbení, plní je, a nejen to,

již jsou v pohybu. Je to překvapivé a tak nepochopitelné, že ten, kdo to chce uchopit rozumem a žádá znamení (Podle čehoto poznám, jsem již stařec, moje žena je pokročilého věku),v úžasu nad tím oněmí.

4. ÚSKALÍ TEXTU, TÉMATU A LINIE PŘÍBĚHU

- Pozor, aby se z příběhu nestalo sentimentální vyprávění, jak se starým manželům po dlouhém čekání přece jen narodilo dítě. Nejde zde ani o zázrak či nemožnost z hlediska dnešní medicíny. Důležitý je v příběhu Boží čas, který je jiný než náš. Je to čas Božího rozpomínání se na jeho stvoření a na lidské osudy, které jsou zasaženy Boží láskou a milostí.

- **Téma** „trpělivě čekat, uvěřit nemožnému, rozpomenout se“ **není pouze tématem individuálním**, ale tématem celého společenství Božího lidu. Lukášovo vyprávění vynalézavě shrnuje zásadní SZní důrazy - že to je Hospodin, Bůh (starého) Abrahama, neplodné Sáry, Rebeky, Ráchel, Chany, kdo otevírá novou kapitolu v příběhu Zástupu víry. On nezapomíná a překvapuje, když už jeho (věrný a spravedlivý) zástup propadl domněni, že zůstal zapomenutý. Zasadte tedy vyprávění především do perspektivy Zástupu, neplodné matky vždycky také ztělesňují „neplodnou“, neperspektivní církev - a její úžas nad tím, že se Hospodin rozpomenul (viz poslední bod vyprávění).

OSNOVA VYPRÁVĚNÍ

a) Osnova i vyprávění pro mladší školní věk

I. **Muž jménem Zachariáš měl za ženu Alžbětu.** Zachariáš byl kněz a chodil sloužit do chrámu. Oba, Zachariáš i Alžběta, byli staří. Vedlo se jim dobře, akorát neměli děti. Byli tak staří jako babička s dědečkem, a těm se už přeci dítě nerodí.

II. **Jednou Zachariáš odešel zase sloužit do chrámu.** Byl vybrán, aby on sloužil ve svatyni. Pomodlil se tam. Vykonal obět a potom měl vyjít ven a požehnat lidem, kteří stáli před svatyní a čekali na Boží pozhnání.

III. **Když se chystal modlit, přistoupil k němu anděl.** Oznamil Zachariášovi, že se Alžbětě narodí syn. Bůh si pro něj vybral i jméno. Bude se jmenovat Jan - což znamená „Bůh je milostivý“. Bůh se totiž rozpomněl na Zachariáše i Alžbětu a vyslyšel jejich modlitby. A pak ještě anděl řekl, že s tímto Janem má Pán Bůh velké plány.

IV. **Zachariáš však nechtěl andělovi uvěřit.** Něco takového přece není možné! Vždyť babičkám se už miminka nerodí! Podle čeho poznám, že se to skutečně stane? Poznáš to podle toho, že budeš němý až do té doby, než se dítě narodí. A tak Zachariáš přestal mluvit, protože nechtěl uvěřit tomu, že Pán Bůh na své spravedlivé nezapomíná a na jejich životy se rozpomíná.

V. **Lidé před svatyní čekali.** Zachariáš nemohl promluvit, a tak lidé poznali, že se stalo něco mimořádného. Lidé se stali svědky Božího znamení.

VI. **Když se Zachariáš po týdnu vrátil z chrámu domů,** jeho žena zjistila, že čeká dítě. Velice se z toho radovala. Zpívala Pánu Bohu písně, že se na ni rozpomněl. Také se radovala z toho, že ji Hospodin zbavil pohanění.

b) Osnova pro školní věk

I. Judeji vládne král Herodes, Zachariáš a Alžběta jsou bezdětní

II. Zachariáš slouží v chrámě

III. Zachariáš se setkává s andělem

IV. Lid čeká

V. Po návratu domů se plní to, co bylo Zachariášovi oznámeno

6.) K PRÁCI S PRACOVNÍM LITEM

Co už o Zachariášovi a Alžbětě víme

Doplňte.

Co nám zpívají na naši cestu víry

Během vyprávění či po něm můžete s dětmi vymyslet sloku o Zachariášovi a Alžbětě do písně: *A zástup stále přichází a zas jde dál.* a napsat ji na pracovní list.

Kde se jejich písnička ozývá v bibli

Vzpomeňte na příběhy, kde Pán Bůh zasahuje zcela nečekaným způsobem, zejména když má na svět přijít někdo, s kým má Hospodin velké plány. Viz motivační uvedení Ib.

Moje okénko

Pro starší děti. Do okénka si děti napíší, na co se rozpomenou, co je nejvíc na celém příběhu oslovilo. Co si zapamatovali. Popřípadě mohou namalovat komiks.

Co mě v příběhu oslovilo Za co bych chtěl prosit

Starší děti mohou modlitby zapsat.

6. B) K PRÁCI S POSTAVIČKAMI

Vyberte - nejlépe po vyprávění i práci s pracovním listem - s dětmi dvě, které podle nich nejlépe charakterizují Zachariáše a Alžbětu; čím procházeli, co prožívali. Obkreslete, vybarvěte a dokreslete výraz ve tváři, či všelijak jinak ozdobte nebo nakreslete vlastní a zavěste do řady svědků za poslední postavu, v tomto případě za Jonáše.

6. C) TIP NA AKCI

Nakreslíme předměty jako oltář, postavu kněze, sloupy, kadidlo, ženu, dítě, anděla..Potom nakreslíme i předměty a postavy, které do našeho příběhu nepatří (papír a tužku, strom, kalich.) Kresby či předměty i jejich počet přizpůsobíme stáří dětí. Necháme děti, aby si kresbu či předměty prohlédly. Pak vše zakryjeme nějakým šátkem. Potom se děti mají rozpomínat na všechno, co viděly. Starší píší, ti co neumějí psát, kreslí.

8. VYPRÁVĚNÍ**I. KRÁL A KNĚZ**

Stalo se to v době, kdy v Judsku vládl Herodes. Byl to mocný král, však mu také říkali Herodes Veliký. Ale pro Pána Boha byl mnohem důležitější někdo jiný: kněz, který se jmenoval Zachariáš. Jeho manželka se jmenovala Alžběta. Celý svůj život tato manželé zasvětili Bohu. Služba v chrámě byla pro kněze Zachariáše něčím radostným. Pravda, když na něho (a na skupinu kněží, ke kterým patřil) přišla řada, musel opustit svoji manželku, nechat ji doma a celý týden strávit v chrámě. Ale pro Zachariáše a Alžbětu to nebylo zase až tak těžké, vždyť oba sloužili Pánu Bohu a byli spravedliví před Bohem. Jedna věc je však trápila: neměli děti. Byli už staří, a teď už se na tom sotva co změní. Našli se takoví, kterým to bylo podezřelé: že by na ně Pán Bůh zapomněl, nebo se oba nějak provinili a Pán jim proto děti nedal? Tak nějak o Alžbětě uvažovaly sousedky z okolí, a také si jí proto nevážily. Zachariáš i Alžběta by si dítě velmi přáli, ale svůj úděl bezdětných rodičů nesli pokorně.

II. SLUŽBA HOSPODINU JE RADOSTÍ

Kněží, kteří konali službu v chrámě, byli podle svých rodů rozděleni do skupin, které se pravidelně střídaly. Přišla řada na oddíl, ke kterému - podle svého rodu - patřil i Zachariáš. Rozloučil se tedy se svou ženou a zamířil do chrámu. Do svých povinností se dal tentokrát ještě s větší radostí než jindy: dnes na něho přišla řada, aby konal obzvláště významnou službu. Jeho úkolem bylo vejít až dovnitř do svatyně, tam obětovat kadidlo, vykonat přímluvné modlitby za lid a potom vyjít ven a pronést požehnání. To byl závěr i vrchol jeho služby, měl opakovat slova, která podle Božího příkazu říkali už Mojžíš a Áron. To každý izraelský kluk od malinká slyšel a taky se ho učil říkat.

III. JE TĚŽKÉ UVĚŘIT, ŽE HOSPODIN SE ROZPOMÍNÁ NA SPRAVEDLIVÉ

Všechno bylo jako jindy. Oltář a vůně kadidla. Zachariáš se chtěl sklonit k modlitbám. Snad mě Hospodin vyslyší. Snad již brzy přijde a vysvobodí svůj lid. Snad se rozpomenou na svého služebníka i svůj lid.

A Hospodin se skutečně rozpomenul. Přímou teď, v této chvíli a na tomto místě, a právě na Zachariáše. Poslal anděla Gabriele, který se postavil po pravé straně oltáře. Zachariáš v úžasu a v bázni padl k zemi. „Neboj se,“ oslovil jej anděl, „Pán Bůh se na tebe rozpomenul a vyslyšel tvé prosby. Tvoje žena Alžběta bude mít syna a dáš mu jméno Jan. Ten Jan připraví lid izraelský, aby mohl přijmout Mesiáše. Všichni se budou z jeho narození radovat.“

Zachariáš však řekl: „Skutečně se to stane? To přece není možné! To je proti zdravému rozumu, aby starci měli děti. Podle čeho to poznám, že to, co mi tu říkáš, je pravda?“ Anděl Gabriel však Zachariáše napomenul. „Což nevíš, že Boží slova platí, že Bůh nemluví do větru? Hospodin se rozpomíná na svého služebníka i svůj lid. (Vzpomeň si na své jméno!) že jsi neuvěřil, oněmíš. Až do té doby, co se dítě narodí.“

V další části akce se mají rozpomenout, které věci do příběhu patří a které ne, která slova byla v příběhu vyslovena a která ne. Vyprávění má mít jasný charakter a vypravěč si má být vědom slov a prostředků, které vyslovuje nebo které kreslí.

6.) PODNĚTY K ROZHOVORU

- Na koho ve starém zákoně se Bůh rozpomenul a nakonec vyslyšel jeho prosby? (Josef ve vězení; David, když zhřešil; Job -)
- Co je na čekání nejhorší (čas, nejistota, nedočkavost, beznaděj.)? Je na čekání také něco pozitivního? Učí nás očekávání něčemu, nebo je to jen překážka a nesmysl?

7. LITURGICKÝ RÁMEC

Vstupní verš: Lukáš 1,14

Budeš mít radost a veselí a mnozí se budou radovat z jeho narození.

Písně:

Průvodní:

*Zachariáš mlčí, koukej
že se Bůh rozpomenul, nevěří
Alžběta však píseň zpívá
tak zástup mlčky nestojí, a zas jde dál
(Nápěv Marie má dítě, zpívej S 181)*

Jen ty, Pane můj (S 125); Radujme se vždy společně (EZ 397, BTS 1); Má duše Boha velebí (D 627; BTS 29, S 176); Nám pomoz, Pane milý (BTS 36); Dej odvahu včas slyšet (D 673)

Čtení: Lukáš 1, 5-25

9.3.2008

ZACHARIÁŠ * ALŽBĚTA

5. neděle po

Lid čekal před chrámem, aby vyslechl a přijal požehnání. Ale když konečně Zachariáš vyšel ven, ne- mohl mluvit. Místo požehnání však všichni poznali, že Zachariáš měl vidění.

IV. CHVALOZPĚV PATŘÍ HOSPODINU

Zachariáš se vrátil domů. A opravdu jeho žena otěhotněla. Alžběta měla velikou radost a zpívala chvalo- zpěv Hospodinu, který se nad ní sklonil a dal jí dítě. Nezpívala jen za sebe, ale i za všechny, kteří dou alia dou ají v Hospodina. Zpívala o Hospodinu, který se rozpomíná na ty, kteří k němu volají.

9. MODLITBA

Pane Bože, náš Otče, děkujeme ti za to, že jsi na nás nezapomněl. Děkujeme ti, že se smíme spolu se Zachariášem a Alžbětou radovat, kdykoli si vzpomeneme na tvou lásku a dobrotu. Amen